Մանզումէի էֆէնտի ամէնօրեայ 300 նիւսխէ վերիկով, ամէնվի գըյմէթի խմթանպոլ իչին 250 ղրշ. վէ ալթը այլաը 125 ղրշ. թաշրալար իչին բօսթա բարասը իչինէ օլարագ, սէնէվի գըյմէթի սաղ ագճէ 250 վէ ալթը այլաը տախի 125 ղրշ. տուր։

Վէ պէհէր նիւսխէսի 40 բարաեա սաթըլըր։

Մանգուամէի Էֆէնտի

ՄԻԻՆԱՏԻԻ

Իլանաթըն պէհէր սաթրը իչին պիրինճի տէֆա 3 իքինճի տէֆա 2, վէ իւչինճի վէ սոնկի տէֆալար իչին 1էր։ Ինան սըրասընա գանուլմասան իլանըն սաթըրը ծղրտուր։

Մէքթուպ վէ սայիրէ գալաթատա Բէնճէմպիէ բազարընտա վագը Ն. 29 Իքսի խանընտա կարապետ Ք. Փանոսեան իմիանէ կէօնատրիլէճէք տիր։

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅԵԼ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ԱԱՅԻՐԷ

ԵԼՏԻՆՃԻ ՄԻՆԷ ١٢٨٩ ՋԷՄԱԶԻԼ ԷՎՎԷԼ ٢٢ 1872 ՅՈՒԼԻՍ 17 ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԷՍԻ ԱԼԱՖՐԱՆԳԱ ՅՈՒԼԻՍ 29 ՆԻՄԷՐՕ 1939

ԻԼԱՆԱԹ
LOYD SUISSE
ԼՈՅՏ ՍՈՒԻՍ
ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

ՎԻՆԹԷՐԹՈՒՐՏԱ

Մէկքիւր գումբանեանքն իսթանպոլը տաքի ամէնթ օլարը, դարա, տէնիզ վէ չայ իւզերինէ մալէր սիքուրթա թուրթմաեա բուխսաթլարը վար տըր։

Պու պապատ թափսիլի մալումաթ ալմագ իսթէկէնլէրին, սահիպի իմզալարա միւրաճաաթ իլէմէլէրի։

ՀԷՐՄԱՆ ՀԷԼՊԻՆԿ
ճէնէրալ ԱՃԷՆԹՈ
Գալանթինա սոգ. Ն. 2

ԱԼԷՔՍԱՏՐ ԲԷՔՄԷԶ
ԱՃԷՆԹՈ
Պալչէ գաբու
Իսթանպոլ

Les annonces et abonnements pour la France sont reçus exclusivement chez MM. Orain et Micoud à Paris, Rue Rochechouart, N° 7.

1862 ՍԷՆԷՍԻՆՏԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ ՐԻԻՇԱՏ ՕԼՈՒՆԱՆ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՏԷ

ՄԻԻՔԵԱՖԱԹ ԵԽՋ ԻԹՄԻՇ

Օ ՏԸ ՄԷԼԻՍ ՏԷ ԴԱՐՄ

Մէկքիւր մուալիճէ, տամլաեա, քէսթրիմկյէ, տէնիզ խասթալըզընա, գէշրուաեա, պուզուլաեա, պաեըրմա, հարմնըզլըզա սանճրեա վէ սայիր խասթալըզլարա դարշը պիրէպիր տիր։

ՊՕԱՅԵԷ

ՏԷ ԴԱՐՄԸՆ պիրինճի խալէֆի

Բարիս, 14, Թարան սոգաղը

Պաշլըճա մաղազալարտա տէբօղլիթ սուվար։

Պէրլինէ Դ-ուէոֆ-Ը, Հ-ԼԸ Եուբէոշէ-ԷՕՆ-

1868

EAU DES FEES

Օ ՏԷ ՖԷ

1867 Էքզէօգիսիօնունտա եալընըզ տօքթօր ՍՕՐԷԼԻՆ ուսուլի իւզրէ թէրթիպ էտիլմիշ օլան մէկքիւր Օ ՏԷ ՖԷ թասվիր օլունան սու զապատ օլունմուշ տուր։

Մէկքիւր սու, սաղալ վէ սաչլարը պօեալամագ մէսէլէսինի դաթի սուրէթմէք հալէ իլէմիշ տիր։ Սահիհէն տիէսիրիրիզ քի, էվլի քիմեալար, սաղալ վէ սաչլարըն պօեանմասը իչին պունան դիեատ պիր շէյ իմատ իտէմէզլէր։ Մէկքիւր սու, սաչ վէ սաղալ պօեամագ իչին հէր կիւն էհտիյաճ վէրիլմէքտէ օլան ֆէնա վէ հալթա զարարը մուալիճէլէրէ սալա պէնզէմէզ։ Գուէլը մուալիճէլէրէ սալա պէնզէմէզ։ Գուէլը ալանմասը տախի դօլայ տըր, շէյլէ քի, պիր ատամ, մէկքիւր Օ ՏԷ ՖԷ սուեու իլէ քէնարտա, սաչ վէ սաղալընը քէնարի պօեալապիլիր։

ՄԱՏԱՄ ՍԱՌԱ ՖԷԼԻՔՍ

Մէկքիւր թէհլիքէսիզ շաեսն սուեու էհտիյաճ իչինտէ եայմըշ տըր։

Ո-հոռ Դէրէէ, 45 Բիշ սոգաղը

Քէնտ պուլունուր Բարիսին վէ Ֆրանսա էեալէթլերինտէքի վէ մէմալիքի էճնէպլիկ պաշլըճա բէյրուքէր վէ լավանտաճը մաղազալարընտա։

ԳՕՆԹՈՒԱՐ ԷՆԹԷՐՆԱՍԻՕՆԱԼ ՏԱՄԲՐԷՕՆ ԶԱԲԻՄ

Ա. ՏԷԼԼԱ ՌՕԳԴԱ

ԱՄԻԹԱՆԷ

ԱՂՕՍԹՕՍ իսպիտասընտա քէշիտէ օլունաճագ ԹԻՄՈՒՐ ԵՕԼՈՒ ԻՍԹԻԳՐԱԶԸՆԸՆ 15ինճի դուրասը

ՊԼՕՑԻՒԲ ԻՔԲԱՄ ՖՐ. 600.000 ՎԷ 60.000

ՏՈՒԷԼԻ ԷՃՆԷՊԻՑԷՆԻՆ իքրամիյէլի իսթիգրազաթ թահվիլաթընա մալիք օլմագ-ղընա Էհալիյէ թէսհիյլ իյէմէք իչին ԳՕՆԹՈՒԱՐ ԷՆԹԷՐՆԱՍԻՕՆԱԼ խասարէսի թէզ-դասիթը մահիյէ իւզրէ էտա օլունարագ մուվագգաթ սէնէտլէր ֆիրուսթ իտէր, համիլի սէնէտ քեսֆիէյի դուրալարա հագգը օլարագ

ՊԻՐԼԻՆՃԻ մուվագգաթ սէնէտ։ Ֆէյ Ֆրանք 730

48 թէգասիթը մահիյէ իւզրէ 5 էր 8 էր 10 ար 12 չէր 15 էր 20 չէր վէ 25 էր Ֆրանգ էտա օլունարագ վէ 48 այ էնասընտա

ՏԷՎԼԷԹԸ ԱԼԻՑԷ 1870 ՐՈՒՄԷԼԻ ԹԻՄՈՒՐ ԵՕԼՈՒ ԻՍԹԻԳՐԱԶԸՆԸՆ ՎԷ ՊԻՒԲԷՇ ՇԵՀԷՐԻ 1869 ԻՍԹԻԳՐԱԶԸՆԸՆ

Գուրալարընըն թէքմիլ իքրամիյէլէրինէ համիլի սէնէտ հագգ ու սէլահիյէթի օ-լաճագընան մաատա, զիյատէ մուհարրէր օլմուշ օլան իսթիգրազաթընը գուրալարը-նա սէնէտ իւզերինտէ իչար մուֆիսլինճէ մէճճանէն հագգը օլաճագ տըր։ ԵԱՆԻ ՄԱՏԹԻՍ 1868–ՆԱՍԻՕՆԱԼԻԹԱԼ 1866–ՊԱՐԼԻԹԹԱ 1870 ՄԻԼԱՆՕ 1861–ՎԷՆԷՏԻԿ 1868 1869–ԱՎՍԹՐԻԱ 1864–ՖԻՕՐԷՆՏԻՆԱ 1858–ՆԱՓՕԼԻ 1868–ՄԻԼԱՆՕ 1866–ՊԱՐԻ 1868

Վէ ագճէնին կէրույէ թէրտիսի իչին 24 իւնճի թագսիթէն իսթիլարէն իչլու-12 իսթիգրազաթը մէզքիւրէտէն 6 ատէտի թէսլիմ օլունաճագ տըր։

ԻՔՔԻՆՃԻ մուվագգաթ սէնէտ։ Ֆէյ Ֆրանք 135

23 թէգասիթը մահիյէ իւզրէ 3 էր 5 էր 7 չէր վէ 8 էր Ֆրանք էտա օլունարագ վէ 23 էնասընտա ՊՈՒԲԲԷՇ ՇԵՀԷՐԻ ԻՍԹԻԳՐԱԶԸՆԸՆ 5 ատէտ Նիւմէրօսընընը վէ պիր ատէտ տախի ՏԷՎԼԷԹԸ ԱԼԻՑԷ 1870 ՐՈՒՄԷԼԻ ԹԻՄՈՒՐ ԵՕԼՈՒ ԻՍԹԻԳՐԱԶԸՆԸՆ գուրալարընընա համիլի սէնէտ հիսսէսար օլմուշ ատէտ խիթամընընա Պուքրէշ շեհրի իսթիգրազընընտան 5 ատէտ թէսլիմ օլունաճագ տըր։

ԻՒՉԻՆՃԻ մուվագգաթ սէնէտ։ Ֆէյ Ֆրանք 245

18 թէգասիթը մահիյէ իւզրէ թագսիթը էվվէլ 20 վէ սոնրա 13 էր վէ 10 ար Ֆրանգ էտա օլունարագ վէ 18 այ էնասընտա ՏԷՎԼԷԹԸ ԱԼԻՑԷ 1870 ՐՈՒՄԷԼԻ ԹԻՄՈՒՐ ԵՕԼՈՒ ԻՍԹԻԳՐԱԶԸՆԸՆ պիր ատէտ նումէրօսընընը թէքմիլ իքրամիյէսինէ համիլի սէնէտին հագգը ատալիթ գալարդուտան սոնրա վա'ատէ խիթամընընա խիթիգրազընընտան ատէտ թէսլիմ օլունաճագ տըր։

Զիեատէ մալումաթ քէսպ մէքթէպի խիթիէնէ Գալաթատա Սանտրէքբալար ճատտէ-սինէ Թրամվայ Գարաքէյ մէքթէպի դարշըսընընտա Ն. 36 Փաշաճը խանընընա Գօնսինէ Թրամվայ Գարաքէյ մէքթէպի դարշըսընընտա Ն. 36 Փաշաճը խանընընա Գօնսինէ Թրամվայ Գարաքէյ մէքթէպի դարշըսընընտա Ն. 36 Փաշաճը խանընընա Գօնսինէ Թուար ԷՆԹԷՐՆԱՍԻՕՆԱԼ խասրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլի տիր։

ՏՕՔԹՕՐ ՍՊԷՑԼԷՆ

Էվրօպա բայրաթախթլարընընտա իկհարը մէհարէթ իթմէք օլուսպ, վէ սապզ Ֆրանսա իմբէրաթօրու թարափընընտան քէնարի ոանաթը հագգընընտա պիր պէրաթա մալիք պուլունան վէ եէտինտէ տիպլոմասը օլ-տուղու հալտէ, Տէրիսաատէթ կէլմիշ օ-լան միւմանիէյէ տօքթօր Սպէյլէն, հէր-նէվի աղրըզ խասթալըզլարընընա պաղաճա-ղատտա միւմանիէյէ տօքթօր միւրաճաաթ իտէպիլիրլէր։

Պատամ Սպէյլէն տախի մէզքիւր ամէլի-եաթլարճա մէհարէթի քեամիլէսինի իսպ-րաղ իթմէքտէ օլուսղունտան, կէրէք Օս-մանլը գօնագլարընընա քէնտի կիտէրէք, վէ կէրէք քէնտույէ կէլտիքէրինտէ, հարէմ-լէրէ պաղաճաղընը իսթիար իտէր։

ԷՎԱԼԻՆԱ ԲՕՄԱՏԱՍԸ

Մէկքիւր բօմատա սաչլարընը տէօքիւլ մէսինի մէն իթտիքտէն պաղդա, սաչլա-րա պիր կիւզէլլիք վէրիր օլուսը խասա-թալըզ վէ եախոտ իսթիեարլըզ սէպէ-պինէ սաչլարընը զայպ իթմէք օլանլար իչին, չիմտիկէ գատար իճատ իտիլ-մէք օլան իլաճլարընը պաչըճաաը տըր։

Էվալինա բօմատասը աչ վագրթ զար-ֆընընտա սաչլարընը տէօքիւլմէսինի մէն իտիպ, քէօքլէրինի դուվվէթլէնտիրիր վէ սաչլարա քէնտի էվվէլքի բէնկէրի-նի քէսպ իթտիրիր։ Աղ վագրթ զար-ֆընընտա սաչլարընը ուզանմասը իչին մէգ-քիւր բօմատա իլէ, սագալ վէ սաչ ի-չին մախսուս օլան բօմատա իսթիմալ օլունմասը տըր։ Մէկքիւր իլաճլարը պիր իքի հաֆթա իսթիմալ էյլէմէք օլան 17 չաղընտա տէլիղանլըլար, ուզուն վէ իրէք կիպի սագալարա մալիք օլ-մուշլար տըր։

Մէկքիւր էվալինա բօմատասը Գա-լաթատա Եիւքսէք գալոբրը բաա Մ. Վէ-լիշ վէ գումբանեասընընը 88 նիւմէրօլու էճզանէսինտէ սաթըլըր։

ՏՕՔԹՕՐ ԹԻՒՐԱՊԵԱՆ

Տօքթօր Թիւրապեան Պէյօղլու սա-քըզ աղաճը ճատտէսինտէ Հասան քի-լիսէսի գարշըսընընտա իսքեան իթմէք իւզրէ օլուպ, ճումա կիւնէրի ախշա-մատաք, բազար կիւնէրի սաաթ ալ-թը յատաք քէնտինի մախսուսէն կէօր-մէք իսթէյէնլէրի դապուլ իտիպ, ֆու-դարալար իչին սալը կիւնէրի էօյլէտէն ախշամատաք՝ խանէսինտէ վէ բէնճէն-պիհ կիւնէրի Մուսալլա ճատտէսինտէ ալթընտան օնատաք մէճճանէն պագ-մագտա տըր։

Տօքթօր Մօրթմանքն, էրմէնի ան-թիգալարը իւզէրինէ գալէմէ ալմըշ օլ-տուղու բիսալէսի, Մ. Դէորգ Ապտուլ-լահեան թարաֆընընտան էրմէնիճէեէ թէրճէմէ օլունմուշ օլուպ, Դէօբրիւ պաչընընտա Մ. Մաթօսեանքն պարագա-սընտա պիրէր չէյրէք մէճիտիյէյէ սա-թըլմագտա տըր։

Ա Գ Ն Է Մ

Վ. ԵՆ.

ՆԷՑ ՉԱԼԱՆ ԴԸՉՃԸՂԱԶ

Էրմէնիճէտէն թէրճէմէ կէլէյիպ եաղոը ցանթասլատ Ց. Ս. Քիւրճեանօֆի

Պու քիթապ տախի Երուսաղէմ թապ-խանէսինտէ թապ իտիլմիշ օլուպ, վէ 130 սահիֆէտէն իպարէթ պուլունտուղու հալտէ, 4 էր ղրշ. սաթըլմագտա տըր։

Ա Զ Դ

Պետրոս Դուրեանի գործոյ հրատարակիչ մանամաժուվը ներկայիս կը յայտարարէ ազգային բանասիրաց թէ-սոյն վաղամեակի հեղինակին երկասի-րութեանց տպագրութեան ձեռնարկն ի գլուխ հանած է, ինչպէս որ խոստացած էր նախորդ յայտարարութեամբ մը։

Հրատարակութիւնը կը բաղկանայ 500 երես ութսաթ հատորէ մը՝ որ կը պարունակէ հինգ ընտիր թատերական և խել մը բանաստեղծական հեղինակութիւններ։

Մէկ հատորոյ գինն է 1 1/4 ար. մէճիտ. իսկ բաժանորդաց համար 1 մէճիտ։

ԻԼԱՆ

Պէյլանճի օրտուլի հիւմանուն իչին, 88 սէնէսինէ մահասպէն լիւզումի օլան էճզալի թըպպիրէ պայթաղիյէ իլէ ա-լէսաթը ճէրրահիյէնին ճինա վէ մըգա-տարընը միւպէյլին տէֆթէրի թանգիմ օլունարագ Տարը շուրայի ասքէրի սը-հիյէ տայիրէսընտ մէվճուտ օլմաղլա ֆիեաթընը վաղիտուպ մէզքիւր տէֆ-թէրի կէլիպ ալարագ կէօթիւրմէք, վէ մահը թէմուզուն 19 ունճու չէհարշէմ-պիհ կիւնիւ տայիրէի մէզքիւրէտէ իճ-րա օլունաճագ միւնագասատա պու-լունմագ իւզրէ տէֆթէրի մէզքիւրու ալմաղա թալիպ օլանլարընը իշ պու ճիւ-մա իրթէսի կիւնիւ տայիրէի մէզքիւ-ըրէտէ պուլունմալարը։

11 թէմուզ 1872

Պապը սէրասքէրի։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼԷՎԸՆԹ ԹԱՅՄԻ ՅՕԴՈՒԱԾԸ

Օրագիր՝ անցեալ ուրբաթ աւուր թերթով՝ Լէվընթ Թայմի յօդուածին թարգմանիչն կրճիկեան էֆէնտին ըլլալն յայտնած և միանգամայն զմեզ ալ հրաւիրած էր որ անոր մէջի սխալները ցոյց տանք։

Օրագրի յիշեալ հրաւէրն՝ թէ իբրեւ բարեկամական և թէ իբրեւ արդարասիրական պարտք մը՝ պատուելու համար դրիչը ձեռքս առած միջոցիս, յիշեալ թերթին շաբաթ օրուան թիւն ընդունեցայ. Դ. Զարաղ էֆէնտի յիշեալ թուոյն մէջ հրատարակած մէկ յօդուածովը զիս սոյն պատիւէն կը զրկէր, և կրճիկեան էֆէնտիի թարգմանութեան երկու գլխաւոր պարբերութեանց գլխովին սխալ ըլլալնին ինքը կը վճռէր, թեպետեւ առանց խոստովանելու։

Կրճիկեան էֆէնտիի թարգմանութեան սխալները միմիայն սոյն պարբերութիւնները չէին ալ նէ, գլխաւորներն անոնք եղած ըլլալնուն համար, Դ. Զէրաղ էֆէնտիի զանոնք ուղղած ըլլալնին տեսնելէ ետեւ ալ ինձ գործ չի մնացած պիտի համարէի, եթէ Դ. Զէրաղ էֆէնտիի ալ թարգմանութեան մէջ սխալ մը տեսնելու ցաւը չունենայի, սխալ մը որնոր գուցէ Լէվընթ Թայմի ամբողջ յօդուածէն աննպաստ իմաստ մը հանելու կրկին սխալման մէջ ձգած է զինքը։

Դ. Զէրաղ էֆէնտի, յիշեալ յօդուածին երկու պարբերութեանց բնագիրն ու թարգմանութիւնը դրած է, որոնց վերջինին մէջ INTENDED բառը՝ միտքանակ նպատակած թարգմանելու տեղ՝ թարգմանելը, և SHOWY բառն ալ միտքանակ պարզորէն ցոյցական թարգմանելու տեղ խորշոմող թարգմանելը միայն աչքի կը զարնեն, որոնցմէ ինքն ալ վերջէն սխալ մեկնութիւններ յառաջ բերած է։

Բայց երկրորդ պարբերութեան թարգմանութիւնը՝ ամբողջ յօդուածի ոգւոյն և իմաստին տարբեր մեկնութիւն մը տալու առաջնորդելուն համար, կը փութամք ուղղել զայն քստմեր կարողութեան, և աւելին դիտցողներուն դատաստանին ենթարկել։

Ահաւասիկ բնագիրը

The education provided at both schools embraces all branches of rudimentary sciences and arts, more than ordinary importance being placed upon showy accomplishments, such as dancing and singing.

Ահաւասիկ Դ. Զէրաղ էֆէնտիի թարգմանութիւնն ալ.

«Երկու վարժարանայ մէջ ալ տրուած դաստիարակութիւնը՝ նախնական ուսմանց և դիտութեանց բոլոր ճիւղերը կը պարունակէ, ՉԱՓԻՆ ԱՒԵԼԻ կարևորութիւն տրուելով ցուցական կատարելութեանց, ինչպէս են պարել և երգել»։

Մենք այս պարբերութիւնը հետեւեալ կերպով միայն կրնանք թարգմանել.

Երկու վարժարանայ մէջ ալ տրուած դաստիարակութիւնը՝ նախնական դիտութեանց և արուեստից բոլոր ճիւղերը կը պարունակէ, ցուցական կատարելութեանց հասարակ կարևորութենէ աւելի տրուելով, ինչպէս են պարել և երգել։

Այս երկու թարգմանութեանց իմաստին մէջ, խլատ մեծ տարբերութիւն մը կայ։

Գ. Զէրաղ էֆէնտիի թարգմանութիւնը, պարելը և երգելը կը պախարակէ, իսկ մեր թարգմանութիւնը, ընդհակառակն՝ պարելը և երգելը կը գովէ. և եթէ ճշմարիտը մեր թարգմանածն է, մեղք չէ՞ որ Լէվընթ Թայմզին ետեւէն չարախօսուի։

Զէրաղ էֆէնտիի համար քսինք թէ, իր թարգմանութեան սխալը՝ ամբողջ յօդուածին իմաստին վրայ տարբեր դատողութիւն մը ընելու սխալանայ մէջ ձգած է զինքը։

Ասիկայ հաստատելու համար ուրիշ ապացոյց մ՚ալ ունինք։

Ցայտնի բան է որ յօդուածներու վերջաւորութիւնը, ամբողջ յօդուածի եզրակացութիւնն է, այսինքն ամբողջ յօդուածի իմաստը, իր վերջաւորութեան մէջ ամփոփուած է։

Արդ եթէ Լէվընթ Թայմս իր յօդուածովը՝ փանոսեան էֆէնտիի տուած կրթութիւնը կը մեղադրէ և Հայոց ազգէն ալ այսպիսի դերասանական դաստիարակութեան մը հանդուրժելուն համար իր մեղադրանքէն դուրս չի ցցգեր, կամ Օրագրի դիտողութեանը համեմատ՝ Ազգին, Ագապեան վարժարանին, և փանոսեանին պատիւ չի բերելիք բան մը ըսած կըլլայ, կարելի՞ բան է որ միևնոյն յօդուածը հետեւեալ պարբերութեամբ վերջացնէ, զորոնոր Դ. Զէրաղ էֆէնտի ալ կը խոստովանի թէ հաւատարմաբար թարգմանած եմ։

«Ցաւալի բան է որ (կըսէ Լէվընթ Թայմս) այսպիսի ՕԴՏԱԿԱՐ գործ մը (դպրոցը) որոնոր ոչ այնչափ ժողովրդական համակրութիւն կը գրգռէ՝ աւելի էական օգնութիւն մը չի դաներ»։

Երկրորդ պարբերութեան մէջ յիշուած պերասանական կրնուրնեան ամբաստանութիւնը ընողը Լէվընթ Թայմն է թէ ոչ՝ ասիկայ թարգմանութեան սխալի խնդիր չըլլալով մեզ չի պատկանիր ցուցնել. ատի Ագապեան վարժարանի տնօրէնութեան դործն է։

Բ. ԼԻՄՕՆՃԵԱՆ

Մեղքիւր ի՛քինճի ճիւմլէտէ պուլունան ամբաստանութիւն լուղէթի քի պուրատա, ֆասլ ու զէմմ մանէասընտա ալընմըշ տըր, աշի՛քեար չէյ տիր քի, Լէվանթ Թայմըզըն մուհարրիրի, տէյիլ քէնտի թարաֆընտան, իլլա, պիր թագըմ էօյլէ գապա էֆքեար վէ իտտաատա պուլունանլար թարաֆընտան սէօյլէմիշ, վէ պիզիմ թարաֆըմըզտան տախի ճէվապընը վիրմիշ տիր, վէ պունուն ինքեար գապուլ ի՛թմէդ պիր սահիհլի՛ք օլմասընը տա, մեղքիւր ճիւմլէտէ պուլունան ան էնայ լուղէթլէրի, վէ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՆԹԱՐԿԵԼ լուղէթլէրինտէն սօնրա, Բայ ան լուէնդայնան է որ տէնիլէրէք վիրիլէն ճէվապ թաստիգ ի՛թմէքտէ օլտուդտան պաշդա, նասըլ քի Զէրաղ էֆէնտի քէնտիսի տախի ինքեար իտէմմիշ տիր, Լէվանթ Թայմըզ քէնտի պէնտինին էվվէլինտէ վէ սօնունտա, Ֆրանսըզճասընտա վէ ինկիլիզճէսինտէ, Ագապեան վարժարան հագդընտա սրրի մէտհ ու սէնա օգուտմուշ տուր, լաքին նէյէթի ֆասիտէյէ խըտմէթ իտէն ատամլար, խալիս ոլթուն իլլինտէ, աղ չօգ գարըշըգ պիր շէյ արամաեա չըդըշըրլար, վէ էվվէլա, մեղքիւր պէնտ պիւթիւն պիւթիւն Ագապէանա գարշը տըր, եանի զարարը տըր տէտիլէր, կիթտի՛քճէ իշի կէտիշէթտիլէր, պիրտէ քէնտիլէրի պարի չու ի՛ֆթիրաճըլըգտան օլսուն գուրթարմադ էմէլլէյլէ, թութուպ զէվալը բաղմադիմի ազգօգուտ ծառայութիւնճուկրճիկեան թէրճէմէնի մէյտանէ աթտըլար, պիրտէ ԼիմՕՆՃԵԱՆ էֆէնտինին թասհիհի թօրուզունու եէտիքլէրի կիպի չաշըրաբլար, վէ նասըլ քի կէօրիւլմէքտէ տիր, պիր եօլ իլէ Զէրաղ էֆէնտիի իմտատա չաղըրմըշլար իսէ տէ, պէսպէլի ազ չօգ քէնտիլէրի շու ըէզալէթտէն գուրթարմանա չալըշմասընը ըէճա վէ իպրամ ի՛թմիշլէր, վէ մէրգում տախի չօճուգճա ալտանարագ, օնլարը չուգուրտան գուրթարաեըմ տէր իքէն, պիզզաթ քէնտիսի չուգուրա տիւշմիշ տիր, նասըլ քի ԼիմՕՆՃԵԱՆ էֆէնտի ըէք կիւզել կէօսթէրմիշ տիր։

Լէվանթ Թայմըզըն, էհալի թարաֆընտան, շէօյլէ սէօյլէյէրէք փանոսեանը ֆասլ ու զէմմ իտէճէքլէրի իհթիմալտէն տիր տիմէսինէ տէ, ասըլ սէպէպ քէնտիմիզ օլմուշուզ տուր, չիւնքի մէրգում երինէ քէնտի հէմշիրէսիյլէ իլք սէնէսի տախի թէշրիֆէ բաղպէթ ի՛թմիշ օլուպ, վէ հաթթա հէմշիրէսի պիզիմ շակիրտան իլէ պիրլիքտէ օյնատըգտան պաշդա, պու սէնէ իսէ գօրտէլա օեունունու թէմաշա իտէրէք բէք սէնա իլլէտիկինտէ, տէյիլ քէնտիսի, իլլա պիզ շու եօլտա չէյլէր, «չիմտի պու օեունլար իչին, չօգլար պիզի ֆասլ ու զէմմ իտէճէքլէր տիր, լաքին, վազիֆէմիզտէն խարիճ, էլ վիրիր քի, ի՛ճրա ի՛թտիկիմիզ չէյ, թէրպիէլի միլլէթլէրին գապուլ ի՛թմիշ օլտուղու պիր շէյ օլսուն» տէմիշիզ տիր, վէ մէրգում պիզիմ պու լագէրտըլարըմըզտան ալարագ, օլ պապատէ պիզի ֆասլ ու զէմմ իտէնլէրի, նէզաքէթ իւզրէ թէքտիր ի՛թմէք խաթէմիշ տիր։

Իմտի պու պիր թէրճէմէտէ պիլէ՛նէ գատար արսըզլըգ զուհուրա կէլմիշ օլտուղուն, ալէմմէ պէեան իլլէմէք իչին, եալընըզ մուարազաեը մուճիպ օլան վէ տահա տօղրուսու, տիւշմէնլէրին քէնտիլէրճէ պիր սիլահ զանն իտէրէք խաթիմալ կիլէտիքլէրի ի՛քի ճիւմլէնին ինկիլիզճէսինի այրը այրը գոյտուգտան սօնրա, ԼիմՕՆՃԵԱՆ էֆէնտի, վէ պապա կիճիկեան, վէ Զէրաղ էֆէնտի թէրճէմէլէրինի տախի այրը այրը տէրճ իտէլիմ։

Իշլթէ պիրինճի պարբերութիւն.

The education provided at both schools embraces all branches of rudimentary sciences and arts, more than ordinary importance being placed upon showy accomplishments, such as dancing and singing.

«Երկու վարժարանայ մէջ ալ տրուած դաստիարակութիւնը՝ նախնական դիտութեանց և արուեստից բոլոր ճիւղերը կը պարունակէ, ցուցական կատարելութեանց հասարակ կարևորութենէ աւելի տրուելով, ինչպէս են պարել և երգել» Բ. ԼիմՕՆՃԵԱՆ

«Այս երկու վարժարաններուն մէջ կաւանդուին ուսմանց և արուեստից դէպն նախակրթական ճիւղերը, « առաւել կարևորութիւն տրուելով անձնայոյց տեսական կատարելութեանց», ինչպէս են երգել, պարել եւ այլն (1)։

Ց. Կրճիկեան (Օրագ.)

«Երկու վարժարանայ մէջ ալ տրուած դաստիարակութիւնը՝ նախնական ուսմանց և դիտութեանց բոլոր ճիւղերը կը պարունակէ, չափէն աւելի կարևորութիւն տրուելով ցուցական կատարելութեանց, ինչպէս են պարել և երգել։» Գ. Զէրաղ (Օրագ.)

Իշլթէ իքինճի պարբերութիւն.

It might lay Mr. Panossian open to the charge of educating his scholars for the stage, but that it is well known that, as yet, for Armenians of the class for which this school is intended, education must be made tangible and attractive; there must be speedy and showy results:

«Նա կրնայ Մ. փանոսեանն բայց թողուլ՝ իր աշակերտները բեմի համար կրթելու ամբաստանութեան, բայց ատի, լաւ գիտցուած է որ, Հայոց այն կարգին համար, որոյ համար այս վարժարանը մտադրուած է, կրթութիւնը տակաւին շոշափելի և հրապուրիչ ըլլալու է, պէտք է որ արագ և ցոյցական արդիւնքներ ըլլայ։»

Բ. ԼիմՕՆՃԵԱՆ

«Հետեւաբար յայտնի կերևի թէ Պ. փանոսեան՝ «յատկապէս այս տեսարանին համար կրթած էր աշակերտուհիներն, բայց սա ալ պէտք է գիտնալ՝ թէ այս վարժարանը աղջիկ զրկող Հայերն» թերեւս իրենց աղջկանց աչօք զննելէ և հրապուրիչ կրթութիւններ տրուելէ ախորժին, «արագ շարժումներու և անոտի ցոյցերու հետեւանքէն խաբուելով. . . » Ց. Կրճիկեան (Օրագիր)

«Ասի կրնայ զՊ. փանոսեան ամբաստանութեան ենթարկել թէ՝ իր աշակերտներուն դերասանական կրթութիւն մը կուտայ, բայց յիշելու է որ տակաւին այն կարգի Հայերուն համար, որոյ սահմանուած է այս վարժարանը, դաստիարակութիւնը պէտք է որ զգալի և հրապուրիչ ըլլայ, պէտք է որ արագ և աչք խոտոտցնող արդիւնք ցոյց տըրուի։»

Գ. Զէրաղ (Օրագ.)

Քէմալի տիգգաթ իւզրէ օգուտանլարքն, չու իւչ թէրճէմէլէրի տախի օգուտուգլարքնտա, ԼիմՕՆՃԵԱՆ էֆէնտինին թէրճէմէսինին լուղէթ պէ լուղէթ վէ հարֆ պէ հարֆ տօղրու վէ սատագաթտան իպարէթ պուլուպ, հալ պու քի կրճիկեանէն թէրճէմէսինտէ ի՛թքմիշ խայինլիք, վէ Զէրաղ էֆէնտի թէրճեմէսինտէ տախի խիյանէթ մէճպուրիյէթ էսէրի կէօրէճէկինտէ շիւրհէ եօգ տուր։

Շունու տախի ունութմաեըզ սէօյլէմէկէ քի, պիւթիւն գապահաթը զէվալը կրճիկեանէն իւզէրինէ պըրագրագ մէյտանտան գաչմադտա օլան Բօտէն, քէնտիսի տախի ինկիլիզճէ պիլմէքտէ տիր տէյի էօյնամէքտէ տիր, վէ էկէր պիլմէքտէ տէյիլ իսի իսէ, պիր պուչուգ սէնէ պիզի ալտաթմըշ, վէ ինկիլիզճէտէն թէրճէմէ իթտիկի եանլըշ պէնտլէրի իչին, տիմէք տիր քի, պիզտէն նաֆիլէ եէրտէ բարալար ալմըշ տըր։

Հէլէ կրճիկեանքն ինկիլիզճէ թէրճէմէսինէ հիչ տէյճէմէք եօգ տուր, լաքին, Ալլահ վիրէյտի տէ, եարքն բաղաք. ժողովուն գօյթուգլարքնտա չէօյլէ պիր գուրուլուպ տա օթուրտուղու վագըթ, օրասընքտա Հայկական ընկերութիւն գազինօսու վէ. . . զանն իտէրէք, և բաղմադիմի ծառայութիւնլար իտէճէկիմ տէյէրէք, միլլէթիմիզէ այիտ օլան պագը ինկիլիզճէ թահրիրաթլարը, քէնտիսի թէրճէմէ իթմէյէ իտի։

Պիզիմ, պապա կրճիկեան, կէչէն կիւն Հայկականտա, էլզէթթէ պիզ Ագապեանք դարաթաճաղըզ, տէյի պաղըրմըշ վէ իտտաա իթմիշ տիր. վէ պու ատամ հէմթաղական, հէմ երեսփոխանական վէ հէմտէ բաղաքական ժողով ազասը օլմուշ տուր. արթըգ, թէքրարէն Պէ.քրի Մուսթաֆանքն սատրազամ ըզընը տէրխաթը իտէլիմ։

Պիր տույդուլու տէլիգանլը թարաֆընտան կէլմիշ օլան շու թէշէվիզաթ պէնտինի մա թէշէ.քիւր տէրճ ու պէեան իտէրիզ։

(1) Հէլէ պու ե՝ այն լուղէթինի կրճիկեան պիւթիւն պիւթիւնէ քէնտի դաֆասընտան չըդարմըշ տըր։

Կ. Պոլիս 10 յուլիս 1872

. . . Խմբագիր,

Այն վատ և ապիրատ զրպարտութիւնքն՝ զորս այս օրերս դաս մի մարդիկ, մարդիկ՝ որոց արուեստն է լոկ խարել զայլս, կուտակեն իգական ազնիւ սեռին դաստիարակութեան նուիրեալ դպրոցի մի վերայ, վշտացուցած են յոյժ և զայրացուցած զողջամիտ մասն ազգին։

Դուք, կարծեմ, տէր, անցեալն օր առէիք զայսպիսեաց թէ սկզբունք չունին, օրէնք չունին, սխալիք տէր։ Այս մարդիկ, Լոյոլաի այս անկնգուղ աշակերտներ՝ որք բարոյական գոչեն, և ընդ քիմս խնդան բարոյականի վերայ, որք հրապարակաւ առաքինութիւն քարոզեն, և առանձինն կուռք առնեն զմոլութիւն, որք ապագայ սերունդ աղաղակեն, և յիւր խանձարուրն խեղդեն զնա, որոյ Աստուածն է իւրեանց քսակ, այս մարդիկ՝ զորս դուք ամբաստանէք թէ սկզբունք չունին, ունին սկզբունք, այն է, մեռուցանել զբարին։

Ազգերնուս մէջը մէկը կը տեսնանք այսօր, որ երեսփոխական ժողովոյ մէջ գաւեր նշմարէ և զրպարտէ, խուժանէն իրաւանց պաշտպան ասուելոյ համար. և իւր օրագրի մէջ, զբարոյականն եղծեալ տեսանէ Ագապեան դեղդրոցի և զրպարտէ զայն, առաքինութեան պաշտպան ասպետ կոչուելոյ համար, և այս ամենայն ընդէ՞ր...։

Բայց չէ պարտ զարմանալ։ Մարդկեղէն ազգի մէջ միշտ գտեալ են այնպիսի անձինք՝ որ, ընդ դիմակաւ, զառաքինութիւն քարկոծած, զանմեղութիւն հալածած, զճշմարտութիւն 'ի խաչ հանած, սուտը իբրև զճշմարիտ ցուցած, և վերջապէս ճգնած են պատուել զմտաեանն՝ որ մարդոյս պարտուց և իրաւանց սահմանը տայ։ Այս չէ զարմանալին, զարմանալին սա է թէ պատմութիւնն միայն կայտալ է արդար դատաւոր սոցա. իսկ ժամանակակից ժողովուրդն շատ անգամ անտարբեր կայտալ, և որ չարագոյնն է, երբեմն նաև փառաւորած է զայնպիսիս։

Ահ, եթէ մարդկային ընկերութիւնն գիտէր լաւ գործածել զիւր բան, եթէ խելամուտ լինէր թէ ապիրատք ոչ այնչափ երկնչին վերջին դատաստանէ, որչափ մարդկութեան արդար դատաստանէն, եթէ յուշ ածելով զիւր անցեալն, փոխանակ մարդկութեան թողլոյ զպատուհաս իւր թշնամեաց, ինքն տայր զվճիռն, այժմ աւելի մերձ լինէր վիճակին՝ որում ի դարուց հետէ բաղձայ փիլիսոփայութիւնն, և յորմէ, բա՛ւէ, տակաւին հեռի եմք յոյժ, և այժմ թերևս պակաս լինէր այս անձն, Ագապեանի թշնամին զոր արժան է պատուհաս երկնից կոչել։

Զի՞նչ առնէ յիշեալ թշնամին։ Ագապեանի թշնամին հաւատարիմ վերոյիշեալ սկզբան, անարգ իմն զրպարտութեամբ, այն է, բարոյականէ զուրկ ցուցանել ջանալով, կամի կործանել յառաջադէմ դպրոց մի։ Եւ այս Տօն Քիշոթ բարոյականի ունի ունկնդիրներ որ ծափս հարկանեն նմա։ Ոչինչ զարմանք, դեռ չէ հասեալ ժամանակն՝ ուր բարեացատեացք կարող չլինին գործակիցս գտանել ինքեանց։

Ագապեանի թշնամին, Տէր, պատերազմ հրատարակած է ընդդէմ ձեզ, և իբրև զէնք առ ի պատերազմիլ ընտրած է զրպարտութիւն։ Թոյլ տուք ինձ, Տէր, շնորհակալ լինել յիշեալ թշնամիի, վասն զի զայս միջոց ընտրած է, այն է զրպարտութիւն. միջոց՝ որ ևս աւելի նպաստէ ի յաղթանակ ճշմարտութեան։ Եւ պարտ է խոստովանիլ թէ օրուան Բօտէնն մեր պիտի չընտրէր զայս միջոց, եթէ սակաւ ինչ աւելի մտածէր, և գիտէր թէ մեք, մեք՝ որ խորհիմք և ապագատեմք պիտի սրտմտէաք Փանոսեանի, եթէ խբրատուցեալ վատ զրպարտութենէ, ասպարէզը թողոյր հակառակորդներու։

Ես, տէր, վասն լաւ ճանչելոյ զայս անձն, խորին մտադրութեամբ (թէև զզուանօք) ընթերցայ զգրուածս նորա, դիտեցի զգործս նորա։ Ոչ ևս պէտս ունիմ այս աշխատութեան։ Այս վերջին չարախօսութիւն՝ որք գրեայ թէ գլուխ է նորա մեծագործութեանց ետ ինձ կատարելապէս ճանաչել զնա՝ Ծանեայ զնա՝...։

Բայց, գիտէ՞ք, տէր, վարդան ոչ երբէք երկեաւ վասակայ մեքենայներէն։ Դուք ևս մի վրհատիք։ Յետ փոթորկի երկինք ևս աւելի պայծառանան։ Ունիք առաջի ձեր դաս մի ախոյեանների՝ որ վասն մարդկութեան աշխատեցան, և ի նոյն մարդկութենէ հալածուեցան, տանջուեցան, բայց դարձեալ ասացին EPPURSI MUOVE. բայց դառնայ այն. և այս է ճշմարիտն։

Զկնի ձեր ունիք զմեզ, նոր սերունդք՝ որ այսու անուամբ ոչ այլ ինչ իմանայ, բայց եթէ անվեհեր պաշտպան ճշմարտութեան։ Շարունակեցէ՛ք տէր, զճանապարհ ձեր։ Եւ եթէ ձեր ճանապարհի վերայ իշամեղուաց ձայներն նեղեն զձեզ, հազար և մի գիշերներու բարիզատէին օրինակին հետևեցէ՛ք. բամպակ դրէք ձեր ունկանց, թաղ տխմարք ոմանք ասեն և պարծին թէ բարոյականն սկսանի Բօտենէ թէ Քրիստոս չէր եկեալ 'ի Հայս և Բօտէն կատարէ զպաշտօն նորա, թէ Ագապեանի թշնամին Քամիլլ Տէմուլէնն է, և ինմանէ սկսանի թուական այն անձկալի վերանորոգութեան՝ որում Նալպանդեանց փափաքէր, թէ պարտ է մոռանալ մեր հին և նոր մեծ արանց, մեծին և փոքուն Ներսիսի, Նալբանդեանցի, Շահնազարեանի, Պէշիքթաշլեանի անունները, զի յետ Յովհաննու Մկրտչի, Մարգարէացեալ Մէսիա, յետ աշակերտներու, վարդապետն, մեծ վարդապետն, առաքինութեան նահատակներու նահատակն, Ագապեանի թշնամին դայ։ Թո՛ղ անվոյթ լինին սոքա։

Պատմութիւնն լաւ գիտէ կշռել զանձինս։ Դուք ևս անվոյթ լերո՛ւք։ Տէր։ Պատմութիւնն զփանոսեանն ճանաչէ փանոսեան և Բօտէնն, Բօտէն

Ն. ՎԱՀԱԳՆ

———

ԱԳԱՊԵԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Մեզ քիւր վարժարան, խմանպօլտա պիր թագքմ Բօտէնլէր թահրիքիյլէ խաչա չբգարբլմագտա իքէն, թաշրալբլար թարտիքնտան զուհուրա կէլմէքտէ օլան հիւսնի թէվէճճիւհ վէ թէշվիգաթ, հաղբգաթէն շատանը տիգգաթ տբր։

Տիւնքի կիւն մէքթէպի մէզպուրա թէշրիֆ իթմիշ օլան, եալօվա թարաֆքնտա վագբ Մէրտէկէօղ քահանասը Արժ. տէր Վրթանէս հայր պիր մէճիտիյէ, վէ պիրլիքտէ պուլունան միւսինն վէ բաղպէթլու Ղազարոս էֆէնտի Աւետիսեան տախի պիր Ֆրանսըզ լիրասը իհտա իթմիշ օլտուղունտան, պաշղալարա պիր իպրէթի ազիմ օլմագ իւղրէ, թէշէքքիւրի ազիմվիմիզ թագտիմիյլէ պէեան իտէրիզ։

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻԱԼԷՐ

ԱՎՍԹՐԻԱ-ՄԱՃԱՐ

Վիէննա, 26 յուլիս

Պօրսա՝ Էվվէլիսի կիւնտէն չօգլուգ ֆարգլը տէյիլ։

Սուլհ ու սալահը պագբ սագլամագ, վէ թէգաատիւմ եօլունտա իլէրի վարմագ մագսէտի իլէ, տէվլէթլէր միանէսինտէ իթթիֆագ հուսուլէ կէլմիշ օլտուղու սէօյլէնմէքտէ տիր. մէղքիւր տէվլէթլէր, սէզարլբգ հբրոբ շան ու թամաա, վէ շիրքէթի միլէլիյէ վէ գբրմբզբ թէմմիյէ օլունան էհլի իսթիլալլարբն տէսիսէլէրինէ գարշբ չբգաճագլար տբր։

ԹԻՒՃԱՐԻՅԷ

Լիվերբուլ 26 յուլիս

Միտլինկ Նիու Օրլէանս բամուղու, բէնա 10 1/8

Պու կիւնքի սաթբզ 15,000 պալէա

Բամուղ բիացասը աչբլբը

Հաֆթա սաթբզը 59,000 պալէա

Մէվճուտ մալ, 965,000 պալէա

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

Լոնտրա 27 յուլիս

Էսամը Ումումի	51 1/2
1869 իսթիդրաղ	62
1871 իսթիդրաղը	27

Բարիս 27 յուլիս

Էսհամը ումումի	52 75

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Էսհ. Ում. 15 Յուլիս ախշամ դաբ.	56-14
» » 17 » սապահ աչ.	56-24
Բէբօր 5 բարա	
իսթիդրաղ 1865	543-50
» 1863	336-00
» 1869	313-50
Սօսիէթէ ժէնէրալ ագսիօնլարը	11-22
Քրէտի » »	16-01
Շեմէնտըֆէր սէհիմլէրի	176-00
Թրամվայ հիսսէլէրի 1290 զբ. իսթեօր	
Սուսմոլ պանգասը ագսիոնլարը	1 20
Սօսիէթէ Ավսթրօ Թիւրք	10 87 1/2

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ 17 ՅՈՒԼԻՍ

Ինկիլիզ վերասը	109—12
Ֆրանսըզ ալթունու	87—03
Բօլ	89—08
Գբրմից ալթունու	51—16
Պէեազ մէճիտիյէ (ֆարգը	1—26
Պէշիկ ֆարգը	4—18
Մէթալիք »	4—50
Պագբր	120-00
Կէլէճէք դուբօն սբօնթօսու	0/0 5 1/4

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Լտիրնէ վիլայէթի վալիլիյի, Պաղտատ վալիսի էսպագ տէվլէթլու Միտհաթ բաշա հազրէթլէրինէ,

Շուրայի տէվլէթ ազալբզը, մապէյնի հիւմաեունը շահանէ իքինճի քեաթիպի սապբզ Շէվքէթ պէյ էֆէնտիրէ,

Տիվանը ահքեամբ ատլիյէ հուգուգ տայիրէսի ազալբզը, մապէյնի հիւմաեունը շահանէ իւչիւնճի քեաթիպի սապբզ Մբխթար էֆէնտիրէ թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

Իզմիտ մութասարրբֆը սաատէթլու Ակեահ էֆէնտի հազրէթլէրի, տիւնքի բազար կիւնիւ, մահէլլի մէմուրիէթինէ միւթէվէճճիհէն իսթանպօլտան եօլա չբգմբշ տբր։

—Ֆար տիւ Պօսֆօր ղազէթասընին, Գօրէսբօնտանս Սբլավ ղազէթասընտան ալարագ պէեանքնա նէզարէն, Պէլգրատտաքի Ավսթրիա մասլահաթկիւզարը, Պասլբ ալի իլէ Սբրպ պէյինտէ գավգա վուգուհնտէ պիր թագբմ մահէլլէր հագգընտա մայիւմաթը պուլունմուշ օլսուն իչին Պօնաեա կիթմիշ, վէ օլ պապտէ մալիւմաթ քէսպ իթմէէէ միւպաշէրէթ իտէճէք իմիշ։

—Մ. Զարիֆի, մէզարլբգ եաբսընլար իչին, թէրապեատաքի միլլէթաշլարընա պէօյիւք պիր արսա թէրք իթմիշ տիր։

—Ֆար տիւ Պօսֆօրտա օգունտուղունա նէզարէն, Գաֆօլիք տէվլէթլէրի, Հասունու վէ Բաբաեբ թասահուպ իյլէմէք իչին Պապբ ալիսէ միւրաճաաթ իյլէմիշլէր տիր։

—Վիէննա վէ Բէշթանքն պէօյիւք գումրանեալարընտան պիրիսի, Ուլահ Պուղտանքն պիր թագբմ շէհիրլէրի ամպարլարընտա պուլունան ալարեաթօ պուղտայլարբ սաթքն ալմագտա տբր։

—Պու սէնէնին ագիօն մահսուլու կէրէք ճինսի վէ կէրէք մբգտարբ ճիհէթի իլէ, սայիր սէնէլէրէ պագարագբէք ազ օլտուղու Ագիօն գարահիսարընտան պիլտիրիլմիշ տիր։

Պու սէնէնին մահսուլու, անճագ 4000 քիւֆէէէ պալիշ օլուր տէյի թահմին օլունուր։

—Տէլի Եօրկի գապինէթօսունուն իսթիֆա իթմիշ, վէ օլ մինասիպէթլէ պիր թագբմ ույղունսուզլուգլար վուգու պուլմուշ օլտուղու, պիր դաչ կիւնտէն պէրու թէվաթուրէն սէօյլէնմէքտէ տիր։

—Իշ պու բէնճէմպիհ կիւնիւ. Շիրքէթի խայրիէ վարօրլարընտան 23 նիւմէրօլու վարօրտա պուլունան 25 եաշընտա պիր իրանը, Տէֆթէրտար սարտաեք էօնիւնտէ գունտուրաալարընը չբգարբպ սէնիզէ աթքլմբշ վէ վարօրուն թայիֆէլէրինտէն պիրինի, անիտէ տէնիզէ աթքլարագ, մէրգումու գուրթարբպ, օտուն եիւքլիւ պիր դաեբզա չբգարմբշ իսէ տէ, իրանը իքինճի տէֆա օյարագ տէնիզէ աթքլմբշ վէ պու տէֆա տախի գուրթարբլարագ, մէղքիւր վարօրա կէօթիւրիւլմիշ վէ Արնավուտ քէօյիւնտէ գարաեա չբգարբլմբշ տբր։

—Խայլի սէնէլէրտէն պէրու, Ուֆագ վիլայէտտա հէր քէսին կէօշիւնիւ գօրգութմուշ օլան կիչօ նամ հայտուտուն ախղ. կիրիֆթ օլունմուշ օլտուղու Պուքրէշտէն պիլտիրիլմիշ տիր։

Բէղա Պուքրէշտէն եաղբլտբղընա նէզարէն, շու սօն կիւնլէրտէ Ուլահ պուղտանքն պիր թագբմ մահէլլէրինտէ շիտտէթլի եաղմուր եաղարագ, հէնուզ թարլալարտա պուլունան մահսուլաթը խարապ իթմիշ վէ պիր չօգ չայլար ճօշարագ, չէհիրլէրտէ պէօյիւք խասարաթը մուճիպ օլմուշ տուր։

—Ուլահ Պուղտան հիւքիւմէթի, Պէսարապեանքն Բուս դբթասքնտա քէսպի շիտտէթ իթմիշ օլան գօլէրա իլէթի մախուֆէսի Ուլահ Պուղտանա տախի սիրաէթ իթմէսին իչին, պիր թագբմ թէտպիրլէր իթթիխազ իյլէմիշ տիր։

———

ԵԷՏԻ ԳՈՒԼԷՏԷՐԻ ԳԱԼԷՆ ՍԷՐԱՑ

ԹԷՎԱՐԻՄՃԷ ՀԱՎԱՏԻՍ

Մանզումէնին 1933իւնճիւ նիւսխէսինտէն պագբյյէ)

—Բիւեալարբմբն մէլայիի, լէթաֆէթլի վէ կիւզէլ Շէքքր փարէ, տէտի Պիւհլագօֆ, մէգքիւր քէլամար իւղէրինէ սէրիսօղ կիպի պիր հալ քէսպ իտէրէք, նի՛չին, աեագլարընա սարբլարագ, եիւրէ յիմտէ գայնաեան էօմրիւ, էօնիւնտէ տէօքէմէմէքտէ յիմ։ Շուչարուգ ճէրէէեան իտէն սաաթտա, սէնին, նանքմտա պուլունման, շու մա-

շուգա այբն զիեասը ալթքնտա , սէնին սէմավի եիւզիւնիւ սէյր իթմէմ , սէսինի իշիթմէմ , կէնճ եիւրէյինին էսրարլարքնա վագքի օլմամ , վէ օրատա հէր եէրտէ իսմիմին եազքլմշ օլտուղունու կէօրմէմ , ա՜հ , հատտէն զիեատէ պիր սէատէթ տիր պէնիմ իչին Պիր ինսան պէօյլէ եաշատքգտան սոնրա , էսմիւրլէրինի քէնտի աչգ ու սէվտալարքնա դուրպան իտէն օլ բարլագ ըէնկլի պէօճէքլէր կիպի , էօլսէ սէզատքլ ։

—Էօմրիւմիւն տօսթու , Շէքէր փարէնին , թապիաթտան ալմքշ օլտուղուճանտան զիեատէ զիգքյմէթ եիւրէյի , էօլիւմ լագքրտքսք իթմէ , եաշաեալքմ , ուզուն միւտտէթ եաշաեալքմ , մէկէրչի , պունուն իլէ պիրիպիրիմիզի տահա զիեատէ սէվմիշ օլմա՞զմքեզ , ահրէթտէ տտխի պիրիպիրիմիզի սէվմէք իչին , շու փանի տիւնեատէ սէվէլիմ պիրիպիրիմիզի ։

Պիւլհագօփ , մէղքիւր քէլամլար իւզերինէ , հէնուզ փէյէյին չէնպէրինտէն կէչմիշ օլմաեան պիր ատամ կիպի , տիւչիւնմէեէրէք քէնտիսինէ թէսլիմ օլան Շէքէր փարէյի քէնտիսինտէն այքրան կիրտապք խաթքրա կէթիրէրէք , չիչէքլէնմիշ պիր աղաճլրդ եօլտա նակէհան վէ մէմուլին զայրի սուրէթտէ պիր ուչուրում կէօրմիւշ տիւր կիպի , պիրտէն պիրէ աուրտու ։

—Շէքէր փարէ՝ , տէտի Պիւլհագօփ , պօղունուգ պիր սէսլէ , պէն խրիսթիանքմ , վէ Ալլահքմա սատրդ ։

—Պէն տտխի , տէտի կէնճ գքզ , իսլամ դքզքերքմ ։ Ցինիմ , Մուհամմէտին տինի տիր , նասքլ քի եիւրէյիմ տտխի սէնին տիր , մատամ քի պիզ պիրիպիրիմիզի սէվմէքտէյիզ , Ալլահլարքմքզ , պիրիպիրլէրինէ տիւչմէն օլմատան տուր օլուրլար ։ Բիմէ ինանքր օլտուղունու պէն սանա սօրմամագտաեքմ , պէնիմ տտխի նէ տինտէ օլմամ ոէնին նէ վագիֆէն ։

Հագգքն վար սէն , պէնիմ իչին , սէչիմիչլէրին , բույի խասիմանտէ սէյր իթտիքլէրի կիւզել տէյի՞լմիսին , սէնի սէվմէք , Ալլահա սէճտէ գքլմագ տիմէք տիր ։ Ցագաթ Պիւհլագօփուն գաբքսք օլապիլի՞ր միսին ։

—Խայր , պէն տտխի սէն գատար , պիրիպիրիմ՝ զին արասքնտա օլան կիրտապք պիր է.ինճէ էօյչմիչիմ տիր , պիլիրիմ քի Շէքէր փարէ կիւնիւն պիրինտէ , վէ իհթիմալ տքր եագքն վագքթտա , տիկէր պիր քիմսէնին խալաեքզը օլաճագ տքր , ֆագաթ , սէնտէն պայդասքնը սէվմէկէճէք տիր , գօճամ , պէնտէն եալքնքզ Մուհամմէտին գանունու իլէ ֆամիլեաճա գանուն նէ քի ալապիլիր իսէ օնու ալաճագ , ֆագաթ չիմտի վէ հէր վագքթ , եիւրէյիմ , ֆիքրիմ , իլք պուսէմ , սէնին օլաճագ տքր , սէնի կէօրէպիլմէյիմ վէ սէնի կէօրէմէյէճէյիմ վագքթ ալ շու էլի , Պիւլհագօփ , սէնին տիր , պէն սէնինքքանլքնքմ , գարքնքմ , տիկէր պիր քիմսէյէ , իտէճէյիմ էէմինի եալքնքզ տուտագլարքմ թէլաֆֆուզ իտէճէքլէր տիր ։

Պատէհու , պիր ազ սուս օլտուգտան սօնրա ,—օլ արա , հիւրէյինին թքբ թքբ աթմասքնը վէ պէհազ եաշմագը ալթքնտա կէօյունին , կիճէնին սէրին ըիւզկեաքը էնտաքնտա ուեուեան տէնիպին տալկասը կիպի , էնիպ չքզմագտա օլատուղունու պիր ատամ իչիտէպիլիր իտի—ֆագաթ , Շէքէր փարէ , էվվել էօիւպ , բուհու կէլիպ սէնի վաթանքնտա պուլաճագ տքր ։

—Պէօյլէ լագքրտքլար իթմէ , տէտի Պիւհլագօփ , մէրգումէյի գուճագլաեարագ , պէօյլէ լագքրտքը իթմէ , եա եօգսա պիրլիքտէ էօյէլիմվէ սօն նէֆէսիմիզի պիրիպիրիմիզինքի իլէ դարքշտքրալքմ , արթքզ , օլաճագ չէյի տիւչինմէյիպ , օլմուշ չէյի տիւչինէլիմ ։ Շու գարանլքգ մահպէսին տուվարլարքը իչինտէ պիրլիքտէ էօմիւր կէչիրէլիմ ։ Եա չօճուգ , էմին օլ , հիչ պիր վագքթ բագ եիւրէյինի քիրլէթմէյէճէյիմ , վէ նէ տախի տիւնեատա միլինի կէօրմէտիյիմ չու կիւզել եիւրէյինին բագլքղքնը . մէլայիքլէր , սէնին վէ պէնիմ ճէննէթիմտէ , նասքլ սէվէրլէր իսէ , պէն տտխի , սէնի էօյլէ սէվճէէյիմ ։ Նէ վագքթ կէլէպիլիրսէն , կէլ պուրատա , եազ մէվսիմինտէ հէր ախշամ պուրատա պուլունուրում , սէնի պէքլէրիմ , վէ կէլմէտիյին կիւն իսէ , օթուրտուղուն եէրի էօքիւպ , օտամա չէքիլիրիմ ։

— Պիր տահա , պէքճիլէրին էօնիւնտէն պիր եօլ իլէ սիվիշիպ , պուրատա կէլէպիլէճէ՞քմիյիմ , տէտի Շէքէր փարէ , տիթրէեէն պիր սէսլէ ։ Լամին օլ , Պիւհլագօփ քի էօլիւմիւմի կէօղէ ալարագ , թէքքրար պուրատա կէլէրէք տալկա տէնիդին , չիչէք թօփրաղքն , վէ պուլութ կէօյիւն օլտուղուկիպի , եիւրէյիմին տտխի սէնին օլտուղունու , վէ եալքնքզ սէնին իչին եաշամագտա վէ իւմիտ իթմէքտէ օլտուղումու կիճէնին գարանլքզքնտա սանա սէօյլէմէք իչին հէր նէ քի միւմքին իսէ , իճրա իտէճէյիմ ։

Պու քէլամլարը սէօյլէտիքտէն սօնրա , պաչը , Պիւհլագօփուն ումուղու իւզերինէ տիւչտիւ ։

Կիճէ իլէրլէմէքտէ , այ , սէմթիւրէսէ (զենիթ) եազլաշմագտա , վէ խօրօզլարքն էօթմէսի , վէ պիւլպիւլիւն թաթլը թաթլը թէրէննիւմ իլէմէսի , սապահքն եազլաշմագտա օլմասքնը պիլտիրիրլէր իտի ։ Շէքէր փարէ , կիզլի պիր գօրգուտան տիւրթիւմիւշ տիւր կիպի աեաղա գալգտը , ֆագաթ անիտէ , մահպուսուն գուճաղքնա տիւչտիւ , վիւճուտլէրի պիրիպիրինէ գարքշտը , տուտագլարը պիրիպիրինէ եազլաշտը , վէ պիրիպիրլէրինի էօրէրէք , չէօղիւլմէզ պիրլիքլէրի , կէօյիւն ալթքնտա մէօհիւրլէնտի , պիրպիրլէրինի էօյլէճէ սէսսիզ վէ ուզուն միւտտէթ էօրտիւլէր քի պիզ էօյլէ պուսուլէրին սքճագլքքնը տուտագլարքմքզքն իւզերինտէ սաղլարքզ , սօնրատան աչգ ու մուհապէթ եիւրէյիմիզտէ սէօնտիյիւ վագքթ տախի ։

Պու տագքզատա , էսկի տուվարքն պիր չաթլագ եէրինտէ կիզլէնմիշ օլան պիր պայդուշ ուզուրսուզ աղքնը աչմքշ իտի , Շէքէր փարէ , պայդուշուն սէսինի ալտքգտա , նագշ օլունմագ սուրէթտէ իւրքտիւ , վէ տիթրէեէրէք Պիւհլագօփուն գուճաղքտան չքգէպ , ասլա չամաթա չքգարմագսքզքն , սէլվի ագաճլարքն արդասքնտա նապէտիտ օլտու ։ Պիւհլագօփ , իւրեա մը կէօրտիւմ , եօգսա մը , չարգտա եավաշ սէս իլէ նագլ օլունան հարէմ վագալարքնտան պիրիսինին գահրամանը մը օլտում տէյի քէնտու քէնտուեէ սիւալ իտէրէք պիր գաչ տագքգտ օրատա տուրա գալտը ։ Լիկէր սապահքն սէրինլէյի , օտասքնա տէօնմէք վագքթի օլտուղունու քէնտիսինէ խաղէր վիրմէսէ իտի , իհթիմալ տքր , էօմրիւնիւն էն կիւզել կիճէսինի իւզերինտէ կէչիրմիշ օլտուղու մէղքիւր չայիր չիմէնլիքտէ տուրարագ չէֆվագ վագքթինէ գատար խէեալ տէրեալարքնա տտյաճագ իտի ։

Թ.

Պիր մահպէստէ , իթիգատը պաթքլ գավանին , վէ միլլէթլիք հուտուտու իլէ պիրիպիրլէրինտէն ալրքլան իքի մախլուգ միանէսինտէ տօղան իչ պուսէվտա , իքիսի իչին տախի ֆէլաքէթ վէ էօլիւմ սիճիլի իտի ։

Պունուն պէօյլէ օլտուղունու բէք էյի պիլիրլէր իտի , ֆագաթ տէօրթ տուվար արասքնտա էօմիւր կէչիրմէլէրի վէ մէճպուրիեէթ սէպէպինտէն քէսպի չիտտէթ իտէն աչգ ու սէվտա իլէ սէրլաոչ օլտուգլարքնտան , պաչլարքնա կէլէճէք ֆէլաքէթլէրի տուրմագլար իտի ։

Շէքէր Բարէ , հէր կիճէ հարէմտէն գաչքպ պաղչէեէ կէլէմէմէքտէ իտի , մաչուգունու կէօրէմէտիյի կիճէլէրի , սապահա գատար ույգունսունու դայպ իտիպ , պու սուրէթլէ , բէք եօրուլուր վէ իւզերինտէ տիւչիւնմէք վէ արզուլէմէք գուվվէթի գալմագ իտի ։

(Տէվամի)

ԽԱՐԻՃԻՑԻ

Ճինէվրատան ալքնտն մալիւմաթլարա նէզարէն , Գօմիւն գաչագլարքը պիր գաչ կիւնտէն պէրու , իչ կէօրմէեէ պաչլաեքպ , ճէնուպտա պուլունան թարաֆտարլարքը իլէ սքգ սքգ մէքթուպլաչքպ , անլէրէ , իչ կէօրմէնին վագթի կէլմիշ , Մարսիլեատա վէ Լիօնտա խսեանա գալգքչմագ իչին , թամ վագքթ պու վագքթ տքր տէմիշլէր տիր ։

Մէղքիւր թահրիդլէրտէն հէնուզ պիր նէթիճէ հուսուլէ կէլմէմիշ վէ կէլմէեէճէք կիպի կէօրիւնիւր , չիւնքի , հիւքիւմէթ , տէօրթ թարաֆքը կէօղէթլէյիպ , վէ պիր կէօնա ույղունսուզլուգ վուգու պուլմասքն իչին լազքմ կէլէն թէտապիրի իթթիխազ իլէմիշ տիր ։

Ժէնէրալ Պուրպաքի , պունտան պիր իքի հաֆթա մուդատտէմ , ասաքիրինէ պէօյիւք պիր եօգլամա թալիմի իճրա իթտիրմիշ տիր ։ Լսասէն իսլահաթ թալապ իտէնլէր ույղունսուզլուգ չքգարմաեա թէճրիւպէ իթտիքլէրինտէ , ասաքիրին քէնտի վագիֆէսինի իճրա պիրլէ , հագդլարքնտան կէլէճէքլէրինէն ֆարգքնա վարմքշլար տքր ։

Ճինէվրատաքի գօմիւն գաչագլարքը , քէնտիլէրէ թէճէմմիւկեահ իլէմէք իչին , վագթի իլէ մէքթէպ օլմուշ օլան պէօյիւք պիր սալա քիրալամքշլար վէ իչլէրինտէն իքի նէֆէրի , նագդաշլքդ պիլտիքլէրինտէն , մէղքիւր սալաեը նագդաշլամքշլար տքր ։ Պունլար մէղքիւր սալանքն տուվարլարքը իւզերինտէ , գօմիւնին պաչլքճա մէնղարէլէրի սուրէթլէրինի չքզմքշլար տքր ։ Մէղքիւր սուրէթլէրին իչինտէ , Բաուլ Բիկօլքն , մէթէրիսին իւզերինտէ էօլտիւրիւմէսի սուրէթի պուլունմագտա վէ սուրէթին ալթքնտա , Վ.Ֆրանքէբէրգ Բաու-Լ Բիկօլքն , Վերոյլ տոտէրի Ֆարաֆքնտան Եալդ-էլ-էն-ընդ , եազքլմքշ տքր ։

Պունտանտա մնատա , բէհին մատգամքնտա թիւթունյան ատամլարքն էօլտիւրիւլմէսի ըհտիմ կէօրիւլտիյիւ կիպի , ալթքնտա տախի , Խ-յինէրքն , Ե-հալինին Եէրի էլ Եալդ-էլ-ընդ , եազքլմքշ տքր ։

Գօմիւն գաչագլարը , պիր աղ վագքթ սէֆիլիք իչինտէ էօմիւր կէչիրտիլէր , ֆագաթ , սօնրատան , շիրքէթի միլելիյ մարիֆէթի իլէ , պիլթիւն Լվրօսպատան անլէր իչին իեանէ տէվչիրիլտիկինտէն , պու կիւնքի կիւն կէչինմէլէրի թէէմին օլունմուշ պիր հալտտ տիր ։ Պունլար , իսթէտիքլէրի կիպի իթթիֆագը խաֆիտտ պուլունապիլիպ , քէնտիլէրին սէօյլէտիքլէրի կիպի , տավալարքնքն զալէպ իյլէմէսինէ մունթազքը օլապիլիրլէր , վէ պուֆիւթուհաթլարքը իսէ քէնտիլէրճէ , ազ վագքթտան պաչա չքգաճագ իմիշ ։

—Ալմանեանքն վէլիի ահտը , կէլէճէք օգոստոս 20 տէ Ֆրանքֆօրթտա պէքլէնմէքտէ տիր ։ Մասսն ճէմիյէթի , միւշարիլէյհէ , պէօյիւք պիր զիեաֆէթ քէչիտէ իտէճէք տիր ։

—Հօլանտա գքրալը հազրէթլէրի , գօնթ Պիւրէն իսմի իլէ , պու արա Ըզվիցերտէ եօլճուլուգ իթմէքտէ տիր ։

—Կէրմանիա նամ Ալմանեա զազէթասքնտա օգունտուղունա նէզարէն , իմբէրաթօր հազրէթլէրի , պու տէֆա , Ալմանեա իլէ Ֆրանսա միանէսինտէ ագտ օլունան ահտնամէ մինասիպէթի իլէ , հէնուզ Ալմանեատա թէվգլէֆ օլունմուշ օլան 73 նէֆէր Ֆրանսքզ էսիրլէրէ աֆվ պուեուրմուշ տուր ։

—Ինկիլթէրա գքրալիչասք հազրէթլէրի , կէչէնտէ էօլտիւրիւլէն Հինտիսթան վալիսի գօնթ տք Մաեօնքն մատամասքնա , խէնէմի 1000 ատէտ ինկիլիզ լիրասք վիրիլմէսինի էմր պուեուրմուշ տուր ։

—1773 սէնէսինտէ ինկիլթէրրա գամարասք աղալարքնտան պուլունմուշ օլան Մ. Շերիտանքն թասվիրի , պու տէֆա , Մ. Բօչիլտ թարաֆքնտան 80 պին ֆքրանգա , եանի , 400 պին ղզ. օլարագ սաթքն ալնմքշ տքր ։

Շու բէսիմէ , թիւրքիատա աճապ գաչ ղզ. վիրիլիր իտի ։

—Կէլէճէք սէնէ վիեննատա քիւչատ օլունաճագ սէրկիի ումումի աչքգ օլտուգճա իշլէսին իչին մախսուս եէնի պիր թէատրո ինչա իտիլէճէի ղազէթալարտա օգունմուշ տուր ։

Մէղքիւր թէատրո 5000 քիշի ալաճագ վէ իւչ պին քիշիէ թաամ չքգարապիլիր պիր տէ լօգանթասք պուլունաճագ տքր ։

—Նիու-Եօրգտան կէլէն պիր թէլէկրաֆ , Ալթլանտեան Ովկիանոսուն ալթքնտան եաբքլմքշ օլան թէլ վասքթասքյա , զաթէն պիլտիրիլմիշ օլան բէք շիտտէթլի սքճագլար հագդքնտա շուաթիտէքի մալիւմաթլարք վիրմիշ տիր։

«Յունիս 19տան պէրու , սքճագ 34 տէրէճէ տիր , ուֆագ պիր ըիւզկեար պիլէ եօգ տուր ։

«Ոօգագլարք տիւզէլթմէք իչին գուլանքլմքշ օլան գաթրան գայնամագտա. ըրմագլարտաքի սուլար թիւթմէքտէ վէ տուրկունլուգտան գօգմագտա տքրլար ։

«Նիու-Եօրգտա , վէ Պրօքլինտէ , վէ Նիու-Ժէրսէյտէ , շու սօն իւչ կիւնլէրտէ , 480 քիշի սքճագտան պօղուլմուշ տքրլար ։

«Իշլէր տուրկուն . էհալինին եաբքսք հագքրտա պուլունան դալրգլարա Հուտսքն չայքն գքեքսքնա վէ եատլսատ պօղաղքնա գաչմագտա տքրլար ։

«Բէօյլէրտէ մահսուլաթ խարապ օլմուշ , չայիր չիմէնլէր՝ նանմքշ , հայվանաթ սքճագտան վէ տէրմանսքղլքգտան էօլմիւշ , վէ աղաճլքդ եօլլարտա , աղաճլարքն եաբրագլարք , պիր սքճագ տէմիր իլէ օլմուշ կիպի , եանմքշ վէ գքվրքլմքշ տքրլար ։

ՍԱՀԻՊ ԳԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ե. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գաղթատա բէնճէ մալի բաղարքնտա
Ն · 29 Իքսի խանքնտա